

Evidenční číslo interpelace:

677

Parlament České republiky kancelář předsedy Poslanecké sněmovny	
Datum:	01-08-2019
Č.j.	Přilohy:
RS 2019/10290	

Interpelovaný:

Vážený pan
Ing. Andrej Babiš,
předseda vlády České republiky

prostřednictvím
Mgr. Radka Vondráčka,
předsedy Poslanecké sněmovny PČR

odesláno do datové schránky Kanceláře
Poslanecké sněmovny bykaigw

Vytvořila: Mgr. Zuzana Freitas Lopesová
asistentka poslankyně
PhDr. Olgy Richterové, Ph.D.
richterovao@psp.cz
tel. 776 278 860
Doručeno: do datové schránky skn57hq
Datum: 1.8.2019

Interpelace poslankyně Olgy Richterové na předsedu vlády České republiky Andreje Babiše ve věci vládní politiky vůči Číně v souvislosti se zprávami o soustavném porušování lidských práv včetně obchodu s nezákonně odebranými lidskými orgány

V souladu s ustanovením čl. 53 odst. 1 Ústavy České republiky a § 110 a násl. zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, se na Vás jako poslankyně zvolená za Piráty obracím s touto interpelací:

Vážený pane předsedo vlády,

Piráti předložili spolu se senátorem Markem Hilšerem návrh zákona o transplantacích, sněmovní tisk 498, který navrhuje řešení nevyhovující situace v oblasti právní úpravy transplantace orgánů.

Vaše vláda k němu zaujala nesouhlasné stanovisko. V tomto duchu jste odpověděl i na moji interpelaci č. 641 (dopis s číslem jednacím 23595/2019-UVCR-2), když jste uvedl: "Čínská vláda v této věci vydala oficiální prohlášení, podle kterého v roce 2015 došlo ke změně stávající praxe při odebírání lidských orgánů, a deklarovala, že nehodlá pokračovat v prodeji orgánů popravených vězňů bez souhlasu jejich příbuzných." Nijak jste ale nevedl, jak toto vládní prohlášení koresponduje s realitou.

Ptala jsem se také na Vaši vládní reakci na to, že Senát přijal svým usnesením č. 131, z 20. března 2019 jasnou výzvu, ať vaše vláda koná - ocituji výzvu na vládu Čínské lidové republiky:

k okamžitému propuštění jejich občanů, vězněných na základě jejich politického přesvědčení, víry nebo etnické příslušnosti, z vězení a převýchovných pracovních táborů.

Ve Vaší odpovědi z 23.7.2019 jste uvedl:

Rád bych Vás ujistil, že podpora lidských práv ve světě je prioritní oblastí české zahraniční politiky. Ministerstvo zahraničních věcí ČR (dále jen „MZV ČR“) lidskoprávní situaci v Číně dlouhodobě pozorně sleduje a na porušování lidských práv v zemi reaguje jak bilaterálně, tak na mezinárodních fórech.

Na posledním zasedání Rady OSN pro lidská práva v Ženevě (24. června – 12. července 2019) ČR vyzvala čínskou vládu k plné spolupráci s Úřadem Vysoké komisařky OSN pro lidská práva a k dodržování mezinárodních závazků v oblastech Sin-tiang a v Tibetu.

ČR rovněž vystoupila v rámci Univerzálního periodického přezkumu (UPR) lidskoprávní situace v Číně 6. listopadu 2018 se čtyřmi doporučeními k: (1) ratifikaci Mezinárodního paktu o občanských a politických právech; (2) právu na spravedlivý proces s apelem na propuštění obránců lidských práv, včetně právníků; (3) zajištění svobody náboženství a vyznání a ukončení pronásledování příslušníků etnických a náboženských menšin, včetně v provincii Sin-tiang a (4) zrušení či revizi zákonů porušujících svobodu vyjadřování.

Při své poslední cestě do Číny v listopadu 2018 ministr zahraničních věcí se svým čínským protějškem Wangem I hovořil mimo jiné o tom, že součástí česko-čínského dialogu musejí být i lidská práva.

MZV ČR bude lidskoprávní vývoj v Číně nadále bedlivě sledovat a s čínskou vládou povede i v budoucnu o lidských právech otevřený dialog. Při vhodných příležitostech budeme otvírat témata obsažená v doporučeních UPR.

Přestože je Čína smluvní stranou Úmluvy OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, v minulosti se objevovaly četné indikace odebrání orgánů čínským vězňům odsouzeným k trestu smrti bez možnosti svobodného a informovaného rozhodnutí.

Strana 1 / 3

Jsem ráda, že si Vaše vláda tohoto všeho je vědoma.

Ovšem objevily se další skutečnosti:

Čínská návštěva jednala se zástupcem ministerstva průmyslu a obchodu dle údajů čínské strany mimo jiné o spolupráci na budování mechanismů sdílení informací, jakož i o společenském kreditu.

Podrobnosti o návštěvě uvedla sinoložka, profesorka Olga Lomová, dne 22.7.2019:

Podle zprávy zveřejněné 10. července 2019 na webových stránkách Centra mezinárodní spolupráce Státní komise pro rozvoj a reformu Čínské lidové republiky (SKRR) navštívila ve dnech 26. -29. 6.2019 Českou republiku čínská delegace.

Dne 27. června 2019 delegace navštívila Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky a vyměnila si názory v pragmatické spolupráci v oblasti digitální ekonomiky, inteligentního města a sociálního úvěru v rámci „Jeden pás, jedna cesta“.

Jako hlavní témata jednání s náměstkem ministra průmyslu a obchodu Vladimírem Bártlem zpráva uvádí digitální ekonomiku, finanční služby a budování systému společenského kreditu.

Žádám tímto o písemnou odpověď na následující dotazy:

1. O čem skutečně jednala čínská strana 27.6. 2019 s náměstkem ministra průmyslu a obchodu Vladimírem Bártlem?
2. Jak Vaše vláda reagovala na to, pokud čínská strana o obsahu jednání z 27.6. 2019 neinformovala pravdivě?
3. Jak vláda České republiky v praxi naplňuje Úmluvu Rady Evropy proti obchodování s lidskými orgány (ratifikovanou v roce 2015) ve spojitosti se situací v Čínské lidové republice?
4. Způsobu jakým Čínská lidová republika nakládá se svými občany a porušuje jejich základní lidská práva si všímají i další země. Dvacet dva států včetně našich klíčových spojenců z Německa, Francie a Velké Británie napsalo nejvyšším úředníkům OSN pro lidská práva své výhrady a vyzvalo je k akci. Hodlá se Česko připojit k této aktivitě a upozorňovat na to, že náš obchodní partner zavírá vlastní občany do pracovních táborů, využívá je jako levný zdroj orgánů a jejich děti násilně odebírá a převychovává?
5. V kontextu lidských práv nelze přehlížet ani to, že Komunistická strana Číny je zásadně prorostlá s byznysem, ovládá technologie a má plnou vládu nad internetem - sledování všech občanů je na takové úrovni, že narušení soukromí je téměř všudypřítomné. Tematizuje nějak Vaše vláda při jednání s Čínskou lidovou republikou i tyto skutečnosti?
6. Jaký postoj zaujímá Česko reprezentované Vaší vládou ke konečnému rozsudku Londýnského tribunálu - <https://chinatribunal.com/?> (Zkrácené znění rozsudku v překladu přikládám v Příloze č. 1.)

Žádám o konkrétní odpověď na každou jednotlivou otázku samostatně.

V úctě,

PhDr. Olga Richterová, Ph.D.
místopředsedkyně Výboru pro sociální politiku PSP ČR

Příloha 1: zkrácené znění rozsudku Londýnského tribunálu

Příloha 2: 131. usnesení z 12. funkčního období Senátu PČR

Podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, má úkon učiněný prostřednictvím datové schránky stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný.

Příloha č. 1

ZKRÁCENÁ VERZE ROZSUDKU LONDÝNSKÉHO TRIBUNÁLU

V prosinci 2018 tribunál vydal předběžný rozsudek:

„Členové tribunálu jsou si jisti, jednomyslně a nade vši pochybnost, že v Číně docházelo k nucenému odebrání orgánů vězňům svědomí, a to po významné časové období a se značným počtem obětí.“

Od té doby se tribunál musel potýkat s všudypřítomnou kulturou utajování, mlčení a mlžení ze strany Čínské lidové republiky u značné části materiálů, které by pomohly zjistit, zda v Číně k nucenému odebrání orgánů skutečně docházelo. Tribunál se ovšem navzdory tomu nenechal zastrašit a byl schopen dosáhnout jednoznačného závěru i na základě důkazů, které mu byly k dispozici.

Pověst Číny jako země, která značným způsobem porušuje lidská práva, tribunál v jeho rozhodování nijak neovlivnila. Tribunál postupoval způsobem, který zaručuje spravedlivé posouzení zájmů Čínské lidové republiky (ČLR) a během každého kroku celého procesu žádal ČLR o spolupráci.

Tribunál zvážil všechny důkazy, které měly mnoho různých podob, a každý dílčí případ posuzoval pouze na základě důkazů týkajících se tohoto konkrétního případu a ničeho jiného. Díky tomu mohl dojít k závěrům, které nejsou nijak ovlivněny pověstí ČLR ani jinými potenciálními zdroji předsudků.

Tyto závěry jsou následující:

- Čekací lhůty na orgány pro transplantace (slibované lékaři a nemocnicemi v ČLR) byly mimořádně krátké
- Docházelo k mučení členů hnutí Fa-lun-kung a Ujgurů
- Byly nashromážděny číselné údaje (s vyloučením pochybných dat od ČLR), které dokládají:
 - počet provedených transplantací
 - naprostou nemožnost toho, že by v nedávno zavedeném systému dobrovolného dárcovství v ČLR mohl být dostatek vhodných dárců pro takový počet prováděných transplantací
- Došlo k masivnímu rozvoji infrastruktury zdravotnických zařízení a nárůstu zdravotního personálu pro transplantace orgánů, a to v mnoha případech započatému ještě předtím, než vznikl systém pro dobrovolné dárcovství
- Existují přímé i nepřímé důkazy o tom, že docházelo k nucenému odebrání orgánů

Tyto jednotlivé závěry společně vedou k nevyhnutelnému konečnému závěru, kterým je, že:

nucené odebrání orgánů probíhalo po celé Číně po řadu let, a to v rozsáhlém měřítku, a jedním ze zdrojů orgánů, a pravděpodobně hlavním zdrojem, byli členové hnutí Fa-lun-kung. Soustředěná

perzekuce a zdravotní testování Ujgurů je jev časově mladší a je možné, že se časem objeví důkazy o tom, že docházelo k nucenému odebírání orgánů i u této skupiny. Tribunál nemá žádné důkazy o tom, že by byla rozsáhlá infrastruktura spojená s transplantačním průmyslem Číny odstavena z provozu, a protože nemá žádné uspokojivé vysvětlení zdroje orgánů, které jsou i dnes relativně rychle dostupné, dochází k závěru, že praxe nuceného odebírání orgánů probíhá dodnes.

Tribunál zvažoval, zda se jedná o zločin genocidy.

Jak hnutí Fa-lun-kung, tak i Ujgurové se v Číně dají považovat za „skupinu“ pro účely posuzování zločinu genocidy.

V případě Fa-lun-kung byly jednoznačně prokázány následující aspekty zločinu genocidy:

- Zabíjení členů skupiny
- Závažné fyzické nebo psychologické násilí páchané na členech skupiny

Na základě právního poradenství, které mu bylo poskytnuto, proto tribunál došel k závěru, že zločin genocidy byl jednoznačně prokázán s výjimkou jednoho aspektu.

Zbývajícím aspektem, který by byl potřeba pro prokázání zločinu, je konkrétní *záměr* páchat genocidu.

S ohledem na právní poradenství, které mu bylo poskytnuto, tribunál konstatuje, že si *nemůže* být jist, že v tomto případě byl prokázán konkrétní záměr, a proto si ani nemůže být jist, že bylo dokázáno páchaní genocidy.

Tribunál chce nicméně poukázat na to, že existence konkrétního záměru *nemusí* nutně činit zločin genocidy horším z hlediska morálního, než je jiný zločin proti lidskosti dokázaný stejnými fakty.

Tribunál poznamenává, že nucené odebírání orgánů je z morálního hlediska bezprecedentní, a to i ve srovnání jednotlivých vražd s vraždami páchanými během masových zločinů minulého století. Podle některých až mnohých názorů je možné dojít k ospravedlnitelnému závěru, že zde pravděpodobně či vysoce pravděpodobně *došlo* ke genocidě.

Z tohoto důvodu po zvážení dostupných důkazů i znění příslušných zákonů nemáme pochyb o tom, **že ti, kteří mají pravomoc zahájit vyšetřování a soudní řízení u mezinárodních soudů nebo u OSN, jež by prověřilo, zda byla spáchána genocida, mají povinnost tak učinit.** Měli by tak učinit neprodleně, aby bylo zjištěno, kdo nese zodpovědnost za jednání, jež porušuje ustanovení Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia.

Páchání zločinů proti lidskosti na hnutí Fa-lun-kung a Ujgurech bylo prokázáno nade vši pochybnost, a to na základě důkazů o jednom či více případech následujících činů, které společně tvoří právní definici takových zločinů:

- vražda¹
- vyhlazování²
- věznění nebo jiné závažné krácení osobních svobod v rozporu se základními pravidly mezinárodního práva³
- mučení⁴

¹ Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. a.

² Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. b a článek 7, odst. 2., písm. b.

³ Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. e.

⁴ Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. f a článek 7, odst. 2., písm. e.

- znásilňování a další podoby sexuálního násilí srovnatelné závažnosti⁵
- pronásledování na základě rasových, národnostních, etnických, kulturních či náboženských charakteristik, které je jednoznačně považováno za nepřijatelné podle mezinárodního práva⁶
- nucené zmizení⁷

a to v rámci rozšířených a systematických útoků proti členům hnutí Fa-lun-kung a Ujgurům.

Co se týče otázky Ujgurů, tribunál získal důkazy o zdravotních testech prováděných v měřítku, které by umožnilo mimo jiné z této skupiny udělat jakousi „orgánovou banku“. Situaci Ujgurů a území, kde žijí (které je velmi rozsáhlé), již celý svět se zájmem sleduje, díky čemuž by bylo možné jim poskytnout pomoc lépe než členům hnutí Fa-lun-kung, kteří jsou rozprostřeni po celé zemi.

Vlády a mezinárodní orgány musí konat svou povinnost nejenom z hlediska možného obvinění z genocidy, ale také z hlediska zločinů proti lidskosti, které tribunál nepovažuje za o nic méně zásadní. I když vyjdeme z předpokladu, že svou povinnost konat nebudou, pak platí, že v době internetu jsou občané, kteří obvykle bývají bezmocní, mnohem větší silou, než si možná uvědomují. Trestná činnost páchaná v takovémto rozsahu by mohla umožnit jednotlivcům z celého světa společně vyvíjet tlak na své vlády tak, aby tyto vlády a další mezinárodní orgány **nemohly nejednat**.

Vlády i kdokoliv další, kdo se významným způsobem zapojuje do komunikace a interakce s ČLR, což zahrnuje mimo jiné:

- lékaře a zdravotnické instituce
- zástupce průmyslu a firmy, zejména aerolinky, cestovní společnosti, společnosti ze sektoru finančních služeb, právní firmy a farmaceutické společnosti a pojišťovny spolu s individuálními turisty
- vzdělávací instituce
- umělecké instituce

by si měli uvědomovat, že podle zjištění popsaných výše jednají se zločinným státem.

Londýn, 17. června 2019

Příloha č. 2:

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, 12. FUNKČNÍ OBDOBÍ, 131.
USNESENÍ SENÁTU ze 7. schůze, konané dne 20. března 2019

k Petici za ukončení genocidy praktikujících Falun Gong páchané čínským režimem
/senátní tisk č. 265/11/

Senát

I. bere na vědomí

⁵ Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. g.

⁶ Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. h a článek 7, odst. 2., písm. g.

⁷ Římský statut Mezinárodního trestního soudu 1999, článek 7, odst. 1, písm. i a článek 7, odst. 2., písm. j.

petici č. 11/18 - „Za ukončení genocidy praktikujících Falun Gong páchané čínským režimem“ obsaženou v senátním tisku č. 265;

II. žádá

Ministerstvo zahraničních věcí ČR,

aby podrobně prošetřilo informace vycházející z petice, kterou podepsalo více než 37 tisíc podporovatelů, a informovalo Senát PČR o vývoji vztahu mezi praktikujícími Falun Gong a vládou ČLR;

III.

1. vyjadřuje znepokojení, že státní orgány Čínské lidové republiky rozsáhle porušují lidská a občanská práva příslušníků národnostních menšin žijících v Autonomních oblastech Sin-ťiang a Tibet.

2. vyjadřuje znepokojení, že na území Čínské lidové republiky dochází ze strany jejích státních orgánů k soustavnému porušování svobody náboženského vyznání příslušníků náboženských skupin křesťanů, praktikujících Falun Gong a muslimů.

3. vyjadřuje podporu příslušníkům národnostních menšin uvedených v bodě 1 tohoto usnesení a jejich rodinám a příslušníkům náboženských skupin uvedených v bodě 2 tohoto usnesení a jejich rodinám.

4. vyzývá vládu České republiky, aby vyzvala vládu Čínské lidové republiky k okamžitému zastavení pronásledování jejich občanů na základě jejich víry nebo etnické příslušnosti.

5. vyzývá vládu České republiky, aby vyzvala vládu Čínské lidové republiky k okamžitému propuštění jejich občanů, vězněných na základě jejich politického přesvědčení, víry nebo etnické příslušnosti, z vězení a převýchovných pracovních táborů.

6. vyzývá vládu České republiky, aby vyzvala vládu Čínské lidové republiky k dodržování Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který podepsala dne 5. října 1998, a k jeho ratifikaci.

7. vyzývá prezidenta České republiky, předsedu vlády České republiky, ministra zahraničních věcí České republiky, předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedu Senátu Parlamentu České republiky, aby v rámci jednotné české zahraniční politiky při svých jednáních s představiteli Čínské lidové republiky důsledně uplatňovali zásady uvedené v čl. III body 1 až 6 tohoto usnesení.

IV.

pověřuje předsedu Senátu Parlamentu České republiky, aby s obsahem tohoto usnesení seznámil prezidenta České republiky, předsedu vlády České republiky, ministra zahraničních věcí České republiky a předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Jaroslav Kubera v. r.

předseda Senátu

Jaromír Strnad v. r.

ověřovatel Senátu